

Resultater af rapskageforsøg er brogede

Anbefalinger: Selv om der er fundet forskellig effekt i to forsøg, fastholdes anbefalingen på maks. 5 pct. rapskager til smågrise, 10 pct. til ungsvin og 15 pct. til svin over 40 kg.

Konklusion

Er kvaliteten god kan doseringen af rapskage øges. Forsøgene indikerer, at det primært er procesbehandlingen og ikke glucosinolatindholdet, der giver negativ effekt på grisene.

Af Niels Kjeldsen, chefkonsulent, njk@seges.dk og Hanne Maribo, chefforsker, hma@seges.dk

Rapskager er et prismæssigt fornuftigt alternativ til sojaskrå til smågrise og slagtesvin.

Det vigtigste rapsprodukt er olie. Rapskager (og skrå), som fodres til grise, er et biprodukt. Rapsfrø indeholder glucosinolater, der kan være skadelige for grise. I dag anvendes rapssorter med højt olieudbytte pr. hektar og ikke nødvendigvis sorter med lavt indhold af glucosinolater, som ønskes til grise.

Varmebehandlingen ved olieudvindingen påvirker oliemængden, proteinkvaliteten og mængden af nedbrydningsprodukter fra glucosinolater, der er mere skadelige end glucosinolaterne alene. Skadelige nedbrydningsprodukter dannes også, hvis rapsfrøene ikke har været varmebehandlet nok som f.eks. ved hjemmepresning, koldpresning eller frøene bruges hele. En skånsom varmebehandlingsproces er nødvendig for

at bevare rapskagens værdi som grisefoder.

Raps med forskelligt glucosinolatindhold

For at belyse det har VSP gennemført et forsøg med rapskager med lavt (13 µg) og højt (24 µg) glucosinolatindhold (standardrapskage) med skånsom olieudvindingsproces. Dosering af rapskager i foderet var 5 pct. til smågrise og 10 pct. til slagtesvin - begge sammenlignet med et foder uden rapskage. Der var ingen forskel mellem de tre grupper, hverken hos smågrise eller slagtesvin. Forsøget viser, at standardrapskage giver tilfredsstillende produktivitet, hvis procesbehandlingen er skånsom.

I forskellige perioder

VSP har gennemført forsøg, hvor smågrise tålte 15 pct. raps i foderet indtil 30 kg, og der er gennemført forsøg med slagtesvin (30-100 kg) med 10 og 20 pct. rapskage, hvor det gav ringere produktivitet. Senest har VSP gennemført et forsøg med forskellig forde-

Rapsfrø indeholder glucosinolater, som kan være skadelige for grise, og der er forsket i udvikling af sorter med lavt glucosinolatindhold og højt udbytte og olieindhold.

Fakta

- ❑ En hård varmebehandling reducerer glucosinolaterne, men de er der i form skadelige nedbrydningsprodukter.
- ❑ Processen ved olieudvindinger vigtigere end rapskvaliteten.
- ❑ Svingende resultater på raps.
- ❑ Generelt holder vores anbefalinger om maks. indhold.
- ❑ Svært at måle sig til god kvalitet.
- ❑ Derbørværen prisbesparelse ved at bruge raps.

ling af samme mængde rapskage fra 9 kg til slagtning. En gruppe fik 7,5 pct rapskager i hele perioden, en anden gruppe fik først 12 pct. rapskage fra 60 kg til slagtning, begge er sammenlignet med en gruppe uden raps i foderet.

Grisene, der fik 7,5 pct raps i foderet i hele vækstperioden havde lavere produktionsværdi end kontrolholdet i smågrise- og slagtesvineperioden. Grisene, der fik 12 pct. i foderet fra 60 kg var ikke ringere end kontrolholdet. Dette antyder, at raps i hele vækstperioden kan have en skadelig ef-

fekt på grisenes produktivitet formentlig en følge af, at glucosinolaterne og/eller deres nedbrydningsprodukter har negativ effekt, idet lever og skjoldbruskkirtel forstørres. Fodring med raps i kortere tid når ikke at forårsage den samme organskade.

Forsøgene indikerer, at det primært er procesbehandlingen og ikke glucosinolatindholdet (så længe det er forholdsvis lavt), der giver negativ effekt på grisene. Varmeskader ved processen kan også ødelægge lysin og forringe foderudnyttel-

sen. Hertil kommer, at der er svingende indhold af næringsstoffer. Det er oplagt, at nedsat fordøjelighed af lysin og forskelle i næringsstoffer er et større problem ved brug af rapskager og især rapsskrå af dårlig kvalitet end indholdet af glucosinolater.

Ved køb af rapskage (både svineproducenter og foderstofleverandører) kan det være en god idé at få analyseret næringsstofferne for at få det optimeret rigtigt ind i blandingerne, da mængden af både FEsv, fedt og lysin svinger afhængig af leverandøren.